

Raport 100 najczęściej popetnianych błędów w Internecie w 2019 r.

+ Raport najpopularniejszych
słów młodzieżowych w Internecie w 2019 r.

Przedmowa

- Nadwyraz.com, marka promująca poprawną polszczyznę i literaturę, we współpracy z serwisem Polszczyzna.pl, zachęcona pozytywnym odzewem ze strony Czytelników już po raz drugi postanowiła zbadać jakość języka ojczystego, którym posługują się internauci. Choć wnioski wysnute w poprzednim roku nie nastrojały optymistycznie, sam raport pobudził wielu do refleksji – quo vadis, internetowa polszczyzno?
- Autorom niniejszego zestawienia zależy przede wszystkim na tym, by wyniki ich badań trafiły do szerokiego grona odbiorców, ponieważ brak refleksji nad językiem przyczynia się do pogorszenia jego jakości. Język jest wartością, naszym dziedzictwem kulturowym. W XIX w., czasach rusyfikacji i germanizacji, nasi przodkowie nieugięcie stali na straży mowy ojczystej. Powstały wówczas najwybitniejsze utwory w historii literatury polskiej – „Pan Tadeusz” i „Dziady” Adama Mickiewicza, „Lalka” Bolesława Prusa i Trylogia Henryka Sienkiewicza. Rozkwit języka w sytuacji zniewolenia był fenomenalnym paradoksem. W burzliwym XX w. również powstało wiele utworów literackich stanowiących wzór językowy dla czytelników.
- Sporo jednak zmieniło się w nowym stuleciu, czasach wszechobecnej informatyzacji, gdy Internet stał się rozrywką niemal każdego z nas. Jesteśmy świadkami powolnego wymierania rynku prasy, poziom czytelnictwa wśród Polaków nadal pozostawia wiele do życzenia. Kontakt ze słowem pisanym staje się coraz rzadszy, a wielu naszych rodaków posługuje się niemal wyłącznie polszczyzną potoczną. Piszemy tak, jak mówimy. Ważna jest dla nas komunikatywność, nie estetyka wypowiedzi. Tylko dlatego tak wielu z nas zwraca uwagę na swój wygląd, wystrój mieszkania, karoserię samochodu i malownicze krajobrazy, a piękno języka staje się sprawą drugorzędną? Niestety, w wirtualnym świecie prędzej dostaniemy tzw. lajka za efektowne zdjęcie niż wartościowy tekst.

Spróbujmy zatem przyjrzeć się błędom językowym, które popełnili polscy internauci w 2019 r. Sprawdźmy, jakiego typu są to naruszenia normy językowej oraz z czego mogą wynikać. Zastanówmy się, co zmieniło się w języku internautów w porównaniu z rokiem 2018.

Przedmowa

Wyniki zeszłorocznego raportu zaskoczyły nie tylko samych organizatorów, ale również opinię publiczną, ponieważ przeprowadzone badanie było szeroko komentowane w mediach masowego przekazu. Okazało się bowiem, że kaleczymy polszczyznę zaskakująco często i to w sytuacjach, które – mogłoby się wydawać – nie powinny mieć miejsca. Sprawa dotyczy przypadków popełniania kardynalnych błędów w prasie internetowej, w której należałoby dbać o słowo pisane.

Najwięcej grzechów językowych popełnili jednak internauci, którzy w serwisach społecznościowych do polszczyzny podchodzą w bardzo nonszalancki sposób i popełniają przede wszystkim błędy ortograficzne.

**Czy w 2019 roku coś się zmieniło i internauci zaczęli dbać o język ojczysty?
Odpowiedź na to pytanie znajdziemy w niniejszym raporcie.**

Krzysztof Kacprzykowski, Polszczyzna.pl

Językoznawcy bywają bardziej wyrozumiali niż redaktorzy i publicyści wobec zmian, innowacji, które z perspektywy pedagogicznej postrzega się jako błędy lub co najmniej usterki.

Raport niewątpliwie pomaga nam spojrzeć na polszczyznę zarówno okiem miłośników języka, jak i w sposób bardziej zobiektywizowany i statystycznie uporządkowany.

dr Artur Czesak, Dobry słownik

Wynalezienie Internetu to postęp porównywalny z dokonaniem Gutenberga. Znacząco zwiększył się dostęp do informacji. Jednak w świecie Jana z Moguncji słowo pisane darzone było szacunkiem, natomiast w wirtualnym świecie język coraz bardziej ulega deformacji, co zilustrował zeszłoroczny raport. Przyzwyczailiśmy się przecież do swobody wypowiedzi. Ale czy w obrębie tej wolności mieścić się może łamanie podstawowych reguł języka?

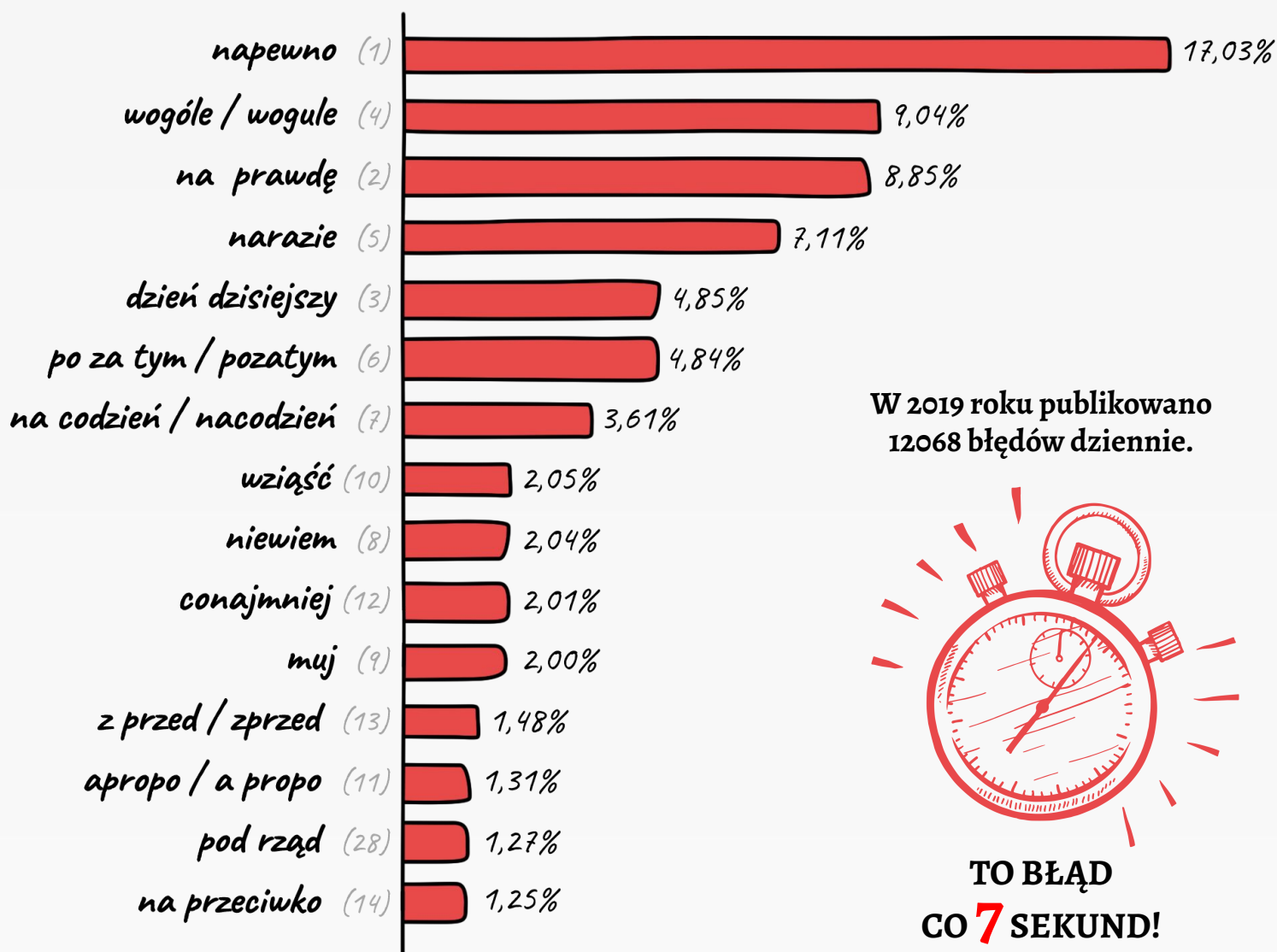
Raport 100 najczęściej popełnianych błędów w Internecie w 2018 r. odsłonił bardzo wiele grzechów użytkowników polszczyzny. Co jednak przyniesie 2019 r.? Przekonajmy się.

Marika Naskręt, filolog, nauczycielka języka polskiego

Metodologia

- Raport został przygotowany na podstawie analizy danych za 2019 r., tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. Dane pozyskano przy użyciu profesjonalnego narzędzia do monitoringu Internetu SentiOne oraz monitoringu własnego.
- Monitoring bazował na puli słów kluczowych, tj. wytypowanych błędach językowych w wielu konfiguracjach (odmienionych przez przypadki, z polskimi znakami oraz bez nich). Słowa kluczowe zostały przygotowane przez serwis Polszczyzna.pl oraz stronę na portalu Facebook o nazwie Poprawna polszczyzna w niezależnej wielomiesięcznej analizie (monitoring własny oraz ankietowanie ponad 300 tys. czytelników serwisu). Pozwoliło to na wytypowanie kilkuset błędów językowych, które zostały poddane szczególnemu monitoringowi internetowemu.
- Analiza dotyczyła 158 błędów językowych w różnych konfiguracjach i obejmowała 12 miesięcy (1.01.2019–31.12.2019 r.). Łączna liczba otrzymanych i przeanalizowanych danych wyniosła 4 404 887.
- Materiał do analizy zaczerpnięto z następujących źródeł: Facebook, YouTube, Wykop, portale internetowe, fora dyskusyjne, blogi, recenzje oraz pozostałe platformy mediów społecznościowych (m.in. Instagram, Twitter).

15 najczęstszych błędów w Internecie / lista błędów

W 2019 roku publikowano
12068 błędów dziennie.

**TO BŁĄD
CO 7 SEKUND!**

* Wartość w nawiasie to pozycja
błędu w zeszłorocznym raporcie.

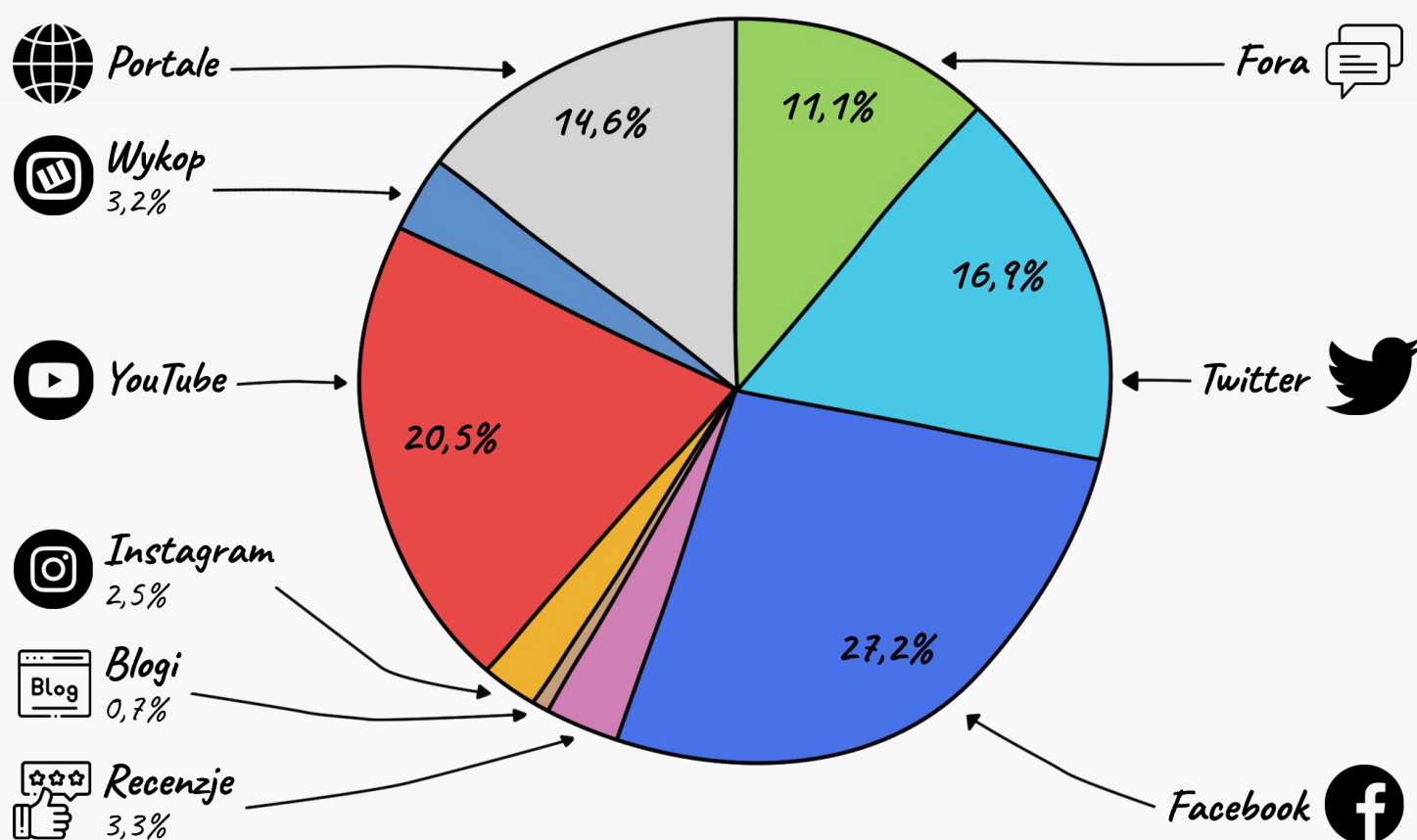

Łączna liczba przeanalizowanych błędów: **4 404 887**.

To o **10%** więcej niż w 2018 r.!

Najczęstsze błędy w Internecie

źródła błędów

i Łączna liczba przeanalizowanych błędów: **4 404 887**.

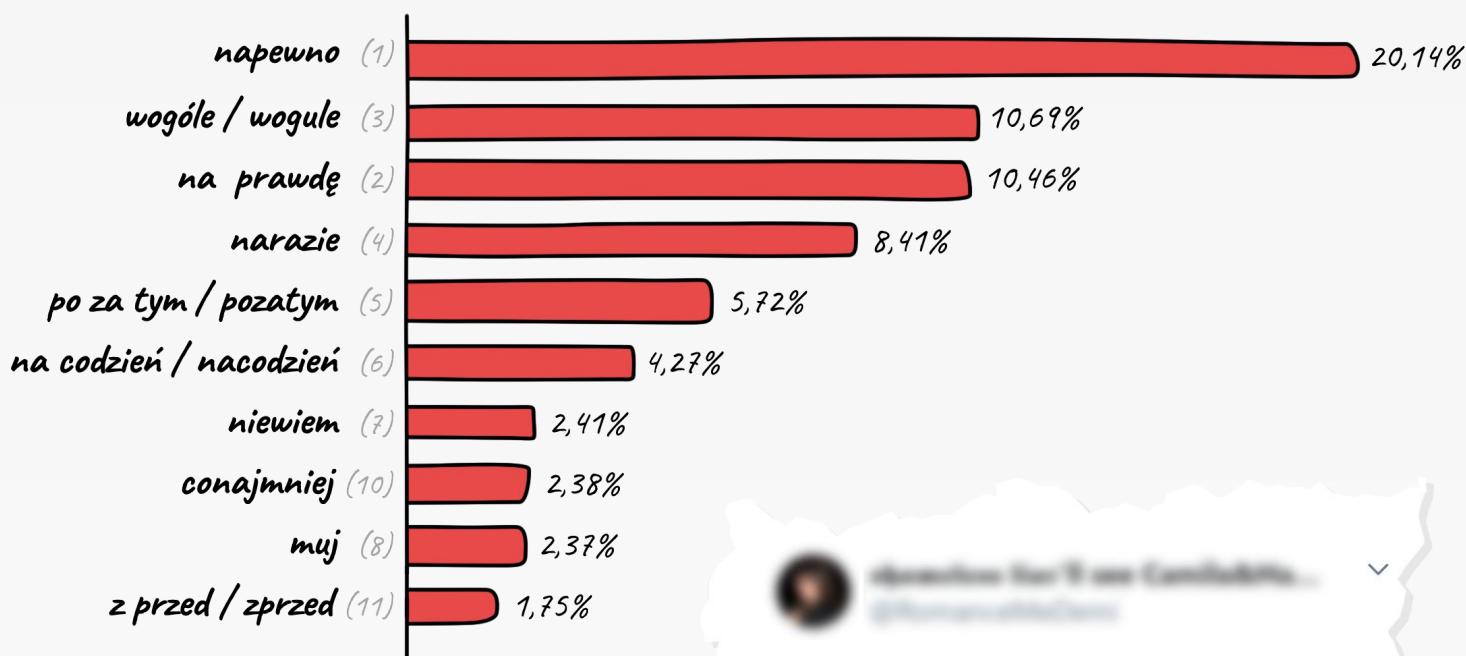
Najczęstsze błędy w Internecie

podsumowanie

- Zanim przejdziemy do szczegółowej analizy błędów, sprawdźmy, jakie pojawiły się w niechlubnej pierwszej piętnastce. W czołówce znalazły się przede wszystkim błędy ortograficzne: ~~napewno~~, ~~wogóle/w ogóle~~, ~~na prawdę~~, ~~narazie~~, ~~dzień dzisiejszy~~, ~~po za tym/pozatym~~, ~~na codzień/nacodzień~~, ~~wziąć~~, ~~niewiem~~, ~~conajmniej~~, ~~muj~~, ~~z przed/zprzed~~, ~~apropo/a propo~~, ~~pod rząd~~ oraz ~~na przeciwko~~.
- Wnioski nasuwają się same – wśród 15 najczęstszych błędów popełnianych przez internautów aż 13 dotyczy niepoprawnego zapisu. Jeśli porównamy powyższe dane z danymi zeszłorocznymi, nie dostrzeżemy większych zmian – wciąż popełniamy te same błędy, z bardzo podobną częstotliwością.
- Największe źródła błędów w polskim Internecie stanowią: Facebook (27,2% zgromadzonego materiału), YouTube (20,5%) oraz Twitter (16,9%). Przypomnijmy, że zeszłoroczną czołówkę zajmowały: Facebook (40,2% – w tym roku wynik zdecydowanie na korzyść portalu społecznościowego), YouTube (20,8%) oraz fora dyskusyjne (10,8%).
- Choć proporcje znacząco uległy zmianie, niepokoić powinny portale internetowe, które generują aż 14,6% błędów. Wydawać by się mogło, że takie strony w sieci są źródłem powszechnych informacji, dlatego też powinny cechować się starannością językową.
- Wciąż utrzymuje się tendencja do popełniania największej liczby błędów w miejscach, w których obowiązuje największa swoboda wypowiedzi – są to przede wszystkim portale społecznościowe i fora dyskusyjne.

10 najczęstszych błędów ortograficznych

lista błędów

* Wartość w nawiasie to pozycja błędu w zeszłorocznym raporcie.

Ta noc była straszna. Jak się o 2 obudziłam tak do 5 wierciłam się, miałam jakieś dziwne sny i **wogóle** jakieś lęki czułam...

Łączna liczba przeanalizowanych błędów: **3 725 090**.

10 najczęstszych błędów ortograficznych

podsumowanie

- Błędy ortograficzne to użycie niewłaściwych liter w zapisie, niewłaściwa pisownia łączna lub rozdzielna czy niepoprawne użycie małych i dużych liter na początku wyrazów.
- Tak jak w poprzednim roku tego typu błędy znalazły się w czołówce ogólnego zestawienia. Wielu internautów nadal ma problem z zapisem słów i wyrażeń, takich jak *na pewno*, *w ogóle*, *naprawdę*, *na razie*, *poza tym*, *na co dzień*, *nie wiem*, *co najmniej*, *mój*, *sprzed*.
- **Co ciekawe, aż dziewięć błędów z powyższego zestawienia pojawiło się w pierwszej dziesiątce w raporcie za rok 2018!** Popołniamy wciąż te same błędy! Pisownia łączna i rozłączna jest naszą piątą achillesową. Zbyt małą uwagę zwracamy na pisownię wyrażeń przyimkowych i przyimków złożonych. Interesujący jest również zapis przeczenia *nie* z czasownikiem *wiedzieć* – internauci zdają się zapominać, że partykułę przeczącą w tym wypadku należałoby zapisać oddzielnie.
- Jak unikać tego typu błędów? Czytać. Korzystać ze słowników ortograficznych. Rozwiązywać quizy i dyktanda, których jest sporo w Internecie. A przede wszystkim – należy uświadomić sobie, że mamy problem z pisownią konkretnych słów i wyrażeń. Wtedy możemy zapisać je wielkimi literami i powiesić w widocznym miejscu. Nauka ortografii to przecież wzrokowe zapamiętanie prawidłowej postaci wyrazu.

10 najczęstszych błędów fleksyjnych

lista błędów

* Wartość w nawiasie to pozycja błędu w zeszłorocznym raporcie.

Mamy piątek i mamy już luty, gdzie się podział styczeń tego nie wiem 😞 tak ten czas leci, że nim się i obejrze to już tydzień za tygodniem mija 🙄. Ostatnio mnie tu trochę mniej a to z racji ferii gdzie wolny czas poświęcam swojej rodzinie i odpoczywam od cywilizacji w postaci telefonu i komputera 😊. Czasami od social media też trzeba **wziąć** urlop i odciąć się od świata wirtualnego 😊

Łączna liczba przeanalizowanych błędów: **243 405**.

10 najczęstszych błędów fleksyjnych

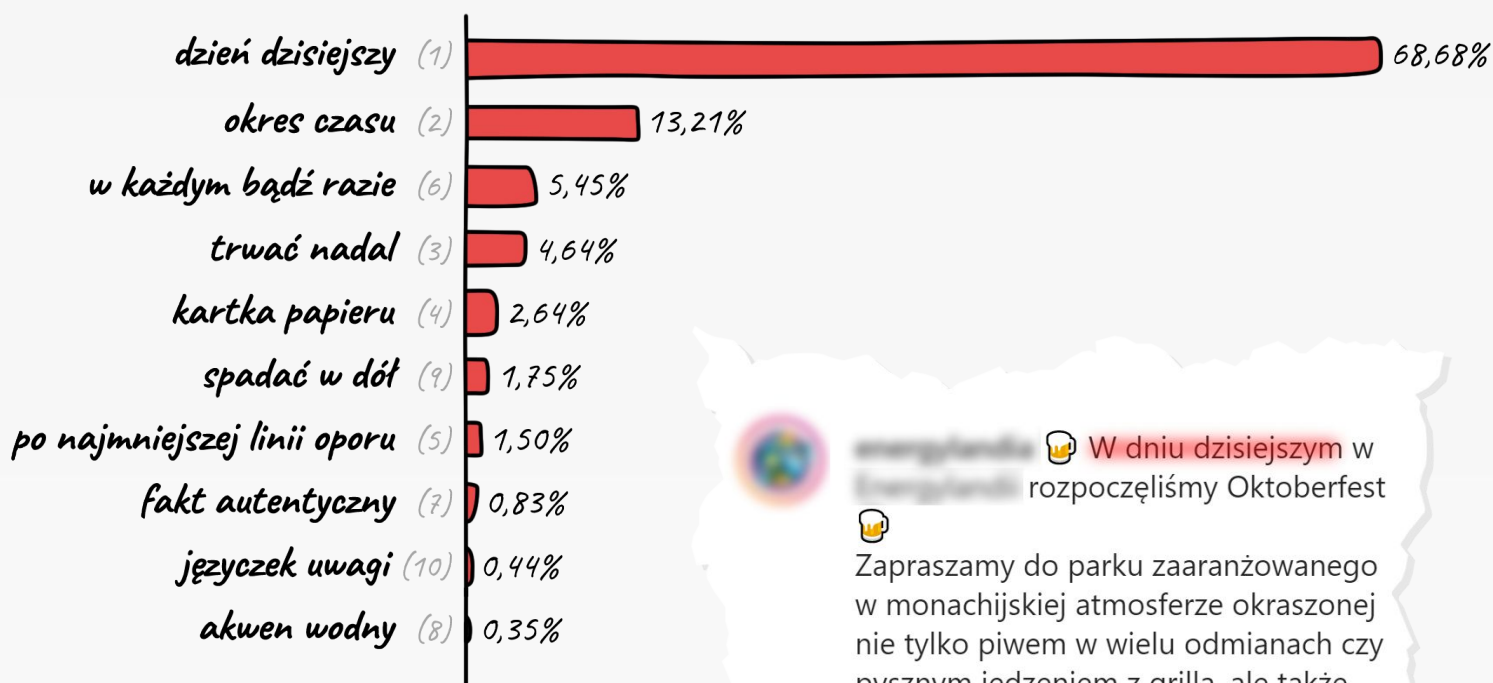
podsumowanie

- Polscy internauci najczęściej nie potrafią w poprawny sposób odmienić i zapisać następujących wyrazów: **wziąć**, **ludziom**, **rozumiem**, **dzieciom**, **kupować**, **pierwszy/pierwsza**, **lubiłem/lubiłam**, **doktor**, **poszedłem**, **przekonujący**.
- Niepoprawne formy **wziąć** oraz **ludziom** pojawiły się w czołówce zestawienia, identycznie jak w roku ubiegłym. Nowością na podium (3. miejsce) jest błędna forma ~~ja rozumie~~, której nie odnotowano w 2018 r.
- Jak się okazuje, Polacy wciąż żyją w nieświadomości, że jedyną akceptowalną formą bezokolicznika jest **wziąć** – bez **ś**.
- Podobnie sprawa się ma z formą rzeczowników w celowniku liczby mnogiej – końcówka **-om** wciąż jest wypierana przez **-ą**. Końcówka **-ą** pojawia się jedynie w odmianie przez przypadki w liczbie pojedynczej. Źródłem tego typu błędów jest nieznanostwo paradygmatów fleksyjnych, a także niepoprawna wymowa **ą** lub **om** – coraz częściej w miejscu **ą** słyszymy **om** lub odwrotnie.
- Z kolei czasownik **rozumieć** odmienia się jak **wiedzieć** i **umieć** – w pierwszej osobie liczby pojedynczej czasu teraźniejszego pojawia się końcówka **-em**: **rozumiem**, **wiem** i **umiem**. Użytkownicy języka na siłę chcieliby odmieniać powyższe czasowniki według koniugacji **-ę/-esz**. Szkoda, że nie pamiętają o nosowości **ę**...
- Pozostałe błędy, które zostały umieszczone na wykresie, to naruszenia normy w odmianie dość popularnych czasowników, takich jak: **lubić**, **kupować**, **iść**.
- Nieprawidłowa postać liczebnika porządkowego **pierwszy**, rzeczownika **doktor** oraz imiesłowu **przekonujący** to błędy, które także pojawiły się w zestawieniu za rok 2018.

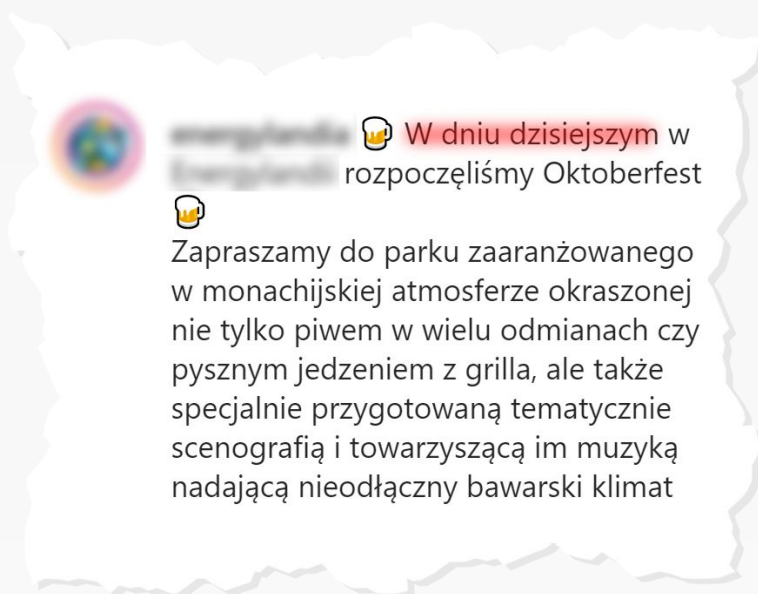
Czy rację mają zwolennicy wyłączenia nauki gramatyki z programu nauczania języka polskiego? To pytanie retoryczne.

10 najczęstszych błędów leksykalnych

lista błędów

* Wartość w nawiasie to pozycja błędu w zeszłorocznym raporcie.

Łączna liczba przeanalizowanych błędów: **311 148**.

10 najczęstszych błędów leksykalnych

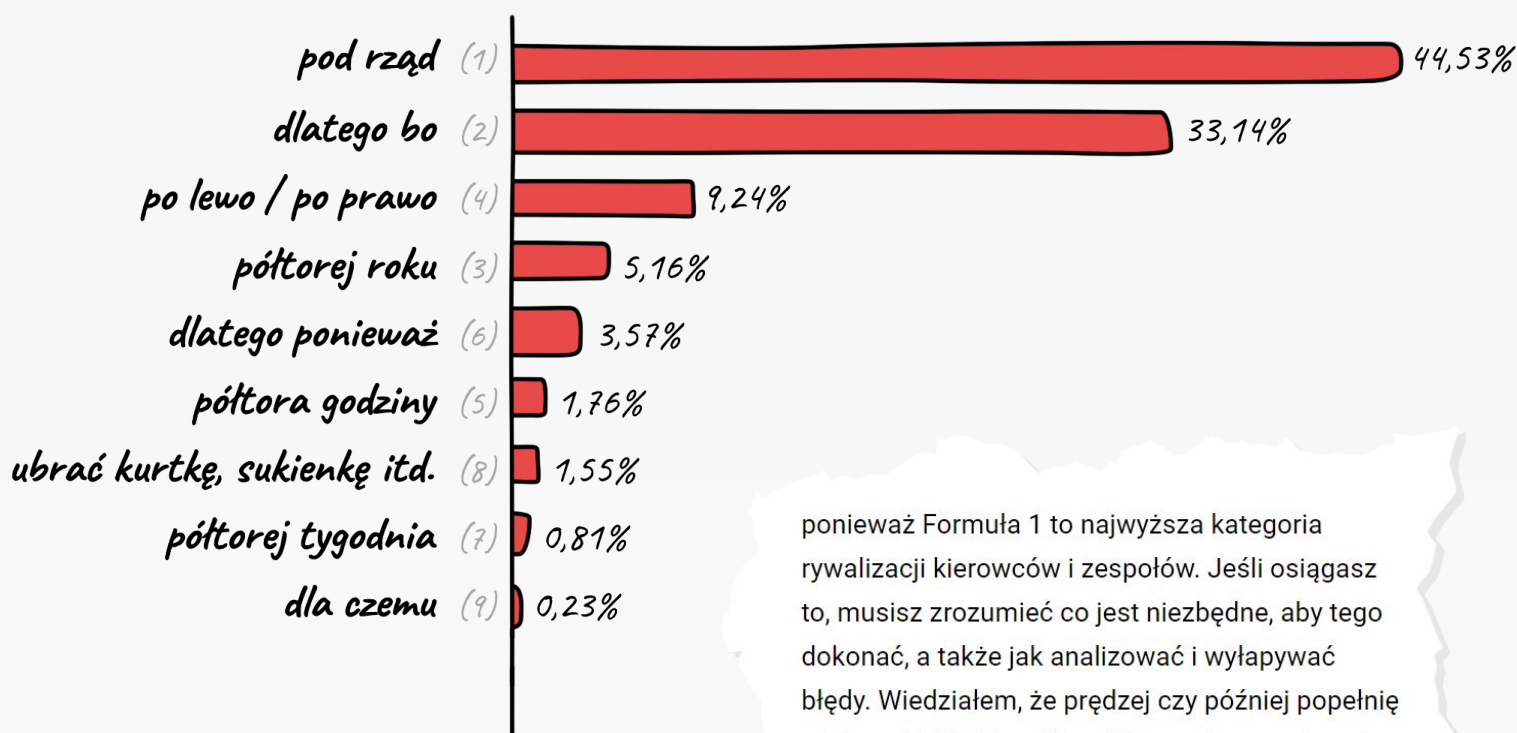
podsumowanie

- Masło nad wyraz maślane, czyli błędy słownikowe. Dotyczą użycia wyrazów w niewłaściwym znaczeniu, mylenia słów podobnie brzmiących, posługiwania się pleonazmami (tzw. masło maślane) czy naruszenia łączliwości wyrazów. Do błędów leksykalnych zaliczyć możemy także błędy frazeologiczne (wszelkie nieuzasadnione innowacje dotyczące związków frazeologicznych) i słowotwórcze (tworzenie słów niezgodnie z zasadami słowotwórstwa).
- W zeszłym roku kategorię tę nazwano „Pleonazmy i błędy frazeologiczne”, bo te właściwie dominowały. Jak było w roku 2019? Bardzo podobnie, gdyż ~~dzień dzisiejszy~~ i ~~okres czasu~~ to pleonazmy, które wciąż znajdują się na podium naszego niechlubnego zestawienia. Trzecie miejsce zajmuje kontaminacja ~~w każdym bądź razie~~ (skrzyżowanie zwrotów *w każdym razie* i *bądź co bądź*), która wyparła zeszłoroczne ~~trwać nadal~~.
- W kategorii „Błędy leksykalne” w 2019 r. pleonazmy były naszą specjalnością. Na kolejnych miejscach znalazły się: ~~trwać nadal~~, ~~kartka papieru~~, ~~spadać w dół~~, ~~po najmniejszej linii oporu~~, ~~fakt autentyczny~~, ~~jęczyzek uwagi~~, ~~akwen wodny~~. Tylko dwa z tych błędów to błędy frazeologiczne – ~~po najmniejszej linii oporu~~ (zamiast *po linii najmniejszego oporu*) oraz ~~jęczyzek uwagi~~ (zamiast *jęczyzek u wagi*).

Czy możemy uniknąć błędów leksykalnych? Oczywiście – zaglądając na strony internetowe poradni językowych. Warto też zastanawiać się nad znaczeniem słów, których używamy. 😊

10 najczęstszych błędów składniowych

lista błędów

* Wartość w nawiasie to pozycja błędu w zeszłorocznym raporcie.

ponieważ Formuła 1 to najwyższa kategoria rywalizacji kierowców i zespołów. Jeśli osiągasz to, musisz zrozumieć co jest niezbędne, aby tego dokonać, a także jak analizować i wyłapywać błędy. Wiedziałem, że prędzej czy później popełnię większość błędów, ale problem polega na tym, że przytrafiły się one **pod rząd**! Piłkarze czy tenisiści mogą trenować każdego dnia. Kierowcy rajdowi nie. Trenuję podczas rajdów i kiedy tylko

Łączna liczba przeanalizowanych błędów: **125 244**.

10 najczęstszych błędów składniowych

podsumowanie

- Błędy składniowe to błędy gramatyczne, które polegają na niewłaściwym łączeniu form wyrazowych w jednostki tekstu.
- W porównaniu z wynikami badania za rok 2018 również w tej kategorii niewiele się zmieniło. Przypomnijmy: ~~pod rząd~~, ~~dlatego bo~~, ~~półtorej roku~~, ~~po prawo/po lewo~~, ~~półtora godziny~~, ~~dlatego ponieważ~~, ~~półtorej tygodnia~~, ~~ubrać sukienkę~~, ~~dla czemu~~ to błędy znajdujące się na czele naszego zeszłorocznego zestawienia. W tym roku miejsca te zajęły odpowiednio błędy takie jak: ~~pod rząd~~, ~~dlatego bo~~, ~~po lewo/po prawo~~, ~~półtorej roku~~, ~~dlatego ponieważ~~, ~~półtora godziny~~, ~~ubrać kurtkę/sukienkę~~, ~~półtorej tygodnia~~, ~~dla czemu~~.
- Główne grzechy internautów w zakresie naruszenia polskiej składni to nieświadomość, że istnieje wyrażenie **z rzędu**, nieznanostwo spójników złożonych (**dlatego że**) i nieumiejętność dopasowania rodzaju liczebnika ułamkowego **półtora** do rodzaju rzeczownika (w rodzaju męskim i nijakim – **półtora**, w rodzaju żeńskim – **półtorej**).
- Dziwić może osobliwość we wskazywaniu strony – powinniśmy mówić **po prawej/po lewej stronie** bądź **z prawej/z lewej strony**. Mamy też kłopot z ubieraniem się – sukienkę czy kurtkę możemy włożyć, założyć, ale nie ubrać.

Choć polska składnia jest dość swobodna, nie powinniśmy tej swobody nadużywać.

Podsumowanie

- Wnioski wyciągnięte z drugiego już raportu poświęconego błędom językowym w polskim Internecie będą podobne jak w pierwszym. Nasuwa się więc pytanie – czy istnieje sens ponownego prowadzenia tego typu badań? Odpowiedź nie jest oczywista. Powtórzenie analizy potwierdziło, że polscy internauci w dalszym ciągu wykazują niską świadomość językową. Wielu z nas jest obojętne, jaką polszczyzną się posługujemy. Istotna staje się komunikatywność – ale czy możemy ją zachować, redagując nasze wypowiedzi w sposób dowolny, bez poszanowania norm i reguł językowych?
- Wyniki raportu za 2019 r. pokazały, że Polakom potrzebna jest lepsza edukacja w zakresie poprawnej polszczyzny. Przede wszystkim na niskim poziomie opanowaną mamy znajomość ortografii, w dalszej kolejności naprawy wymaga znajomość słownictwa (użycie w odpowiednim znaczeniu i kontekście) oraz odmiana wyrazów.
- Jak wykazało badanie, najmniej kontrolujemy nasz język w mediach społecznościowych, takich jak Facebook czy Twitter, podobnie jest z serwisem YouTube. Niepokoi jednak coraz większa frekwencja naruszeń norm językowych na portalach internetowych, które często stanowią zamiennik prasy czy książki.
- Internauci w niewielkim stopniu biorą sobie do serca smutną prawdę, że język, jakiego używamy, świadczy o nas. Niskie uświadomienie językowe, edukacja polonistyczna polegająca głównie na czytaniu i omawianiu lektur oraz marginalizacja mowy ojczystej w codziennym życiu przekładają się na jakość polszczyzny, co dostrzec możemy w polskim Internecie.
- Remedium na taki stan rzeczy mogą być kampanie społeczne, popularyzacja języka ojczystego w sieci (stamtąd bowiem zaczerpnięty został materiał do niniejszego badania), refleksja nad mową czy kładzenie nacisku na wiedzę o języku w szkołach podstawowych i średnich. Jest dużo do zrobienia w tym zakresie, ale jeszcze nic straconego.

Miejmy nadzieję, że za rok wyniki kolejnego badania napawać nas będą większym optymizmem.

Raport 100 najczęściej popełnianych błędów w Internecie w 2019 r.

Organizatorzy: Nadwyraz.com, Polszczyzna.pl

Autorzy: Maciej Piotrowski, Krzysztof Kacprzykowski
Kontakt: maciek@nadwyraz.com, krzysztof@nadwyraz.com

Redakcja: Marika Naskręt, Tomasz Nowaczyk, Małgorzata Lach

Projekt graficzny: Krzysztof Kacprzykowski

Partner technologiczny: Sentione.com

Copyright © Nadwyraz.com, Warszawa 2020